

Vlaams
Parlement

stuk **1621** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 16 mei 2012 (2011-2012)

Voorstel van resolutie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck

betreffende de mogelijkheid
voor het Vlaams Parlement een belangenconflict
in te roepen ten aanzien van wijzigingen
aan de Belgische Grondwet

TOELICHTING

Draagwijdte

Op 21 maart 2012 werd een motie betreffende een belangenconflict ingediend ten aanzien van het voorstel tot herziening van artikel 195 van de Grondwet, op dat ogenblik aanhangig in de Senaat. Na een kort debat in de plenaire vergadering verklaarde de voorzitter van het Vlaams Parlement het voorstel onontvankelijk, zonder dat het Vlaams Parlement zich hierover kon uitspreken. Hij deed dat op basis van het Reglement van het Vlaams Parlement. Daarbij gaf de voorzitter in extenso lezing van een advies van de juridische dienst van het Vlaams Parlement.

In tegenstelling tot een motie betreffende een belangenconflict, komt het inzake een voorstel van resolutie finaal de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement toe te oordelen over de ontvankelijkheid. Dit voorstel van resolutie heeft bijgevolg tot doel het Vlaams Parlement zelf te laten oordelen over de vraag of het Vlaams Parlement al dan niet een belangenconflict kan invoeren ten aanzien van wijzigingen aan grondwetsbepalingen die in het Federale Parlement worden voorbereid en besproken.

Ten gronde

Het is dus de vraag of het Vlaams Parlement het instrument van het belangenconflict kan gebruiken ten aanzien van een voorstel tot herziening van een artikel van de Belgische Grondwet.

De juridische dienst van het Vlaams Parlement heeft op deze vraag reeds een negatief advies gegeven. Daarbij wordt verwezen naar artikel 143 van de Grondwet, waarin in §2 het volgende wordt bepaald: “De Senaat doet, bij wege van gemotiveerd advies, uitspraak over de belangenconflicten tussen de vergaderingen die wetgevend optreden bij wege van wet, decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, onder de voorwaarden en op de wijze die een wet, aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid, vaststelt.”.

Verder wordt verwezen naar artikel 32, §1bis, eerste lid, van de gewone wet tot hervorming der instellingen van 9 augustus 1980 (GWHI).

Leidraad in de redenering dat tegen grondwetgevende bepalingen geen belangenconflict kan worden ingeroepen, is dat zowel de Grondwet als de (bijzondere) wet gewag maken van wetten, decreten en ordonnanties, en niet van ‘grondwetgevende bepalingen’.

Deze redenering is op zijn minst voor interpretatie vatbaar. Een belangenconflict biedt een parlement met wetgevende bevoegdheid de mogelijkheid een wetgevende procedure in een andere parlementaire assemblee te schorsen als dat parlement van oordeel is door de nakende wetgeving ernstig te worden benadeeld.

Bij de totstandkoming van de procedure over belangenconflicten kan men in de voorbereidende werken inderdaad niets terugvinden over ‘grondwetgevende bepalingen’. Kan men uit de afwezigheid hiervan echter afleiden dat een belangenconflict ten aanzien van een ‘grondwetgevende bepaling’ onmogelijk is? Indiener meent van niet. Er is in de voorbereidende parlementaire werken immers geen enkel element te vinden dat zulks expliciet of impliciet uitsluit. Men kan integendeel even goed argumenteren dat een belangenconflict ten aanzien van een ‘grondwettelijke bepaling’ wel degelijk kan, vermits de Grondwet en de GWHI van 9 augustus het gebruik van het belangenconflict beperken tot parlementaire assemblees die ‘wetgevende’ bevoegdheid hebben (zo kan de Commission Communautaire Française, COCOF, wel meespelen in het spel van het belangenconflict, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, VGC, niet). In het Handboek van het Belgisch Staatsrecht

(A. Alen en K. Muylle, Kluwer, 2011, p. 563) wordt dit principe perfect samengevat: “Een belangenconflict kan door een wetgevende vergadering ingediend worden ten aanzien van een ontwerp of voorstel van wetgevende norm.”. Een grondwettelijke norm kan moeilijk anders omschreven worden dan zijnde een wetgevende norm.

Een extra argument voor het feit dat grondwettelijke bepalingen wel degelijk vatbaar zijn voor een belangenconflict, is dat het Europees Verdragsrecht voorrang heeft op de Grondwet. Een ‘grondwettelijke bepaling’ niet vatbaar verklaren voor een belangenconflict zou ons bijgevolg tot de vrij absurde vaststelling leiden dat een Europees Verdrag – hoewel verheven boven de Grondwet – wel voorwerp kan uitmaken van een belangenconflict en een ‘grondwettelijke bepaling’ niet.

In het kader van de zesde staatshervorming hebben een aantal bepalingen een dubbel luik: in eerste instantie wordt in de Grondwet bepaald dat een aantal zaken alleen kunnen worden vastgesteld of veranderd met een bijzondere meerderheid, waarna via bijzondere wet die zaken inderdaad vastgesteld worden. In de redenering dat een ‘grondwettelijke bepaling’ niet vatbaar is voor een belangenconflict, komen we tot de even absurde vaststelling dat een ‘grondwettelijke bepaling’ die stelt dat een bijzondere meerderheid in een aantal zaken noodzakelijk is, niet kan worden aangevochten, maar de eigenlijke bepalingen die ter uitvoering van die ‘grondwettelijke bepaling’ bij bijzondere wet worden vastgesteld, wel.

Wij zijn bijgevolg van oordeel dat een ‘grondwettelijke bepaling’ evenzeer als een wetgevende norm kan worden beschouwd en bijgevolg vatbaar is voor een belangenconflict.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement is van oordeel dat, gelet op de argumenten ontwikkeld in de toelichting van dit voorstel van resolutie, een voorstel tot herziening van een artikel van de Belgische Grondwet kan worden beschouwd als een wetgevende norm, en bijgevolg onderwerp kan uitmaken van een belangenconflict, zoals bepaald in artikel 143 van de Grondwet, en in artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK